

SCENARIUSZ GRY TERENOWEJ INSPIROWANEJ KULTURĄ ŁEMKOWSKĄ **LICENCJA CC BY-NC-SA 3.0 PL**

Gra adresowana jest do dzieci w wieku 7-10 lat lub/i rodzin z dziećmi od 5 do 10 roku życia.

Poszczególne stanowiska (a. język łemkowski, b. łemkowska poezja w rozsypce itd.) mogą być zrealizowane jako cykl czterech warsztatów (język, przestrzeń i symbole, ikony). Gra została stworzona przez Teatr Sokół z Wadowic w ramach projektu „Wielokulturowa Małopolska”.

Zarys fabuły gry

W USA miało powstać wielkie muzeum łemkowskie. Niestety, przeszła ogromna wichura i na dzień przed wielkim otwarciem rozniosła całe muzeum. Wszystkie informacje się pomieszały, część eksponatów uległa zniszczeniu, kurator wystawy uciekł w popłochu i rozpacz. Wszyscy eksperci, którzy przez lata próbowali rozwikłać łemkowskie tajemnice na widok tego rozgardiaszu postanowili wycofać się z przedsięwzięcia - wyłączyli telefony i zapadli się pod ziemię. Z całym tym bałaganem pozostał osamotniony dyrektor muzeum, Mr. John Rusenko, który zwraca się o pomoc – sam nie da rady wszystkiego z powrotem poukładać i naprawić.

Po wprowadzeniu fabularnym, należy skontaktować się z Mr Rusenko – jego przemowa dołączona będzie do pliku w formie linku, po zakończeniu Festiwalu.

1. JĘZYK

a. Język łemkowski

Przygotowanie:

Wydrukuj obrazki obrazki przedstawiające zwierzęta, gospodarstwo domowe, rośliny, góry. Na osobnych kartkach podpisz po łemkowsku obrazki.

Zadaniem uczestników jest dopasować słowa do obrazka. Kiedy uczestnicy wykonają zadanie zapytaj ich – czy język łemkowski jest trudny? Czy bardzo się różni od polskiego? Co jest podobne? Na koniec wszyscy ucą się przedstawić po łemkowsku:

Як ся называш (/звеш/зовеш)? - *Jak sia nazyvasz (/zvesz/zovesz)?* - Jak się nazywasz

Называм ся ... - *Nazyvam sia* - Nazywam się

Мам на назвыско ... / Моє назвыско є ... - *Mam na nazvysko / Moje nazvysko je* -

Mam na nazwisko

Мам на імя (/імено) ... - *Mam na imja (/imeno)* - Mam na imię...

Za: <http://www.beskid-niski.pl/index.php?pos=/lemkowie/kultura/jezyk/lekcja2>

b. Łemkowska poezja w rozsypce

Przygotowanie:

Przygotuj fragmenty wierszy Murianki i Grabana (po polsku – dwa razy i po łemkowsku) – polską wersję potnij na kilka części (4-5 wersów)

Zadaniem uczestników jest ułożyć je tak, aby miały sens. Kiedy grupa ułoży wiersz, musi go „obronić” – opowiedzieć o czym jest i jak go interpretują.

GRA: prowadzący łączy się z Rusenką, który mówi, że akurat te wiersze pamięta i recytuje je. Prowadzący „zapisuje” oryginalną wersję utworów. Uczestnicy jeszcze raz czytają wiersze, prowadzący zachęca do porównania utworów – o czym piszą łemkowscy

poeci? Co jest dla
nich ważne? Jak wygląda świat w twórczości?

WERSJA WARSZTATOWA: pokaż dzieciom najpierw polskie wersje utworów a następnie oryginalne, łemkowskie. Poszukajcie najbardziej podobnych słów i takich, które się najbardziej od siebie różnią.

2. PRZESTRZEŃ I SYMBOLE

h. Łemko, Lemko, Lem... czyli skąd nazwa?

Opowiedz dzieciom kilka historyjek o tym, skąd wzięło się słowo “Łemko”. Tylko jedna z nich niech będzie prawdziwa, zadaniem uczestników jest odgadnąć która. Na przykład:

- Żył sobie Pan o imieniu Lemisław, który założył własny ród. Od jego imienia pochodzi nazwa „Lemko”.
- Wszyscy łemkowie są potomkami Stanisława Lema.
- Od nazwy płatków śniadaniowych LEMKO.
- Lem poznał Ko i odjechali do Krainy Tęczy na promieniu słońca.

g. Czy Łemkowie mają flagę?

Przygotowanie:

Przygotuj kilka zdjęć znanych (rozpoznawalnych przez dzieci) osób z flagami: Polski, USA, Wielkiej Brytanii, Niemiec i Igora Herbuta z flagą Łemków.

Zadaniem uczestników jest wywnioskować, która z postaci jest Łemkiem i trzyma łemkowską flagę.

d. Łemkowszczyzna, czyli gdzie?

Na stole leży mapa Polski i kilka flag łemkowskich. Metodą „ciepło-zimno” uczestnicy mają ułożyć flagi na terenie łemkowszczyzny, wyznaczając jej granice, a następnie znaleźć miejsca, gdzie obecnie mieszkają Łemkowie.

Opowiedz dzieciom, że kiedyś wszyscy Łemkowie musieli opuścić swoje domy i przenieść się na ziemie zachodnie.

3. IKONY

e. Pisanie na złoto

Przygotowanie:

Przygotuj wydruki kilku ikon na twardej tekturze i potnij je na małe kawałki – jak puzzle. W zależności od chęci/funduszy/potrzeb przygotuj – kartki papieru, kawałki szyby, materiał lub/i deseczki oraz farby, przede wszystkim złotą, czerwoną, zieloną, białą.

Jeśli pracujesz z małymi dziećmi, przygotuj szablony ikon lub narysuj kontury (do pokolorowania).

Jeżeli zdecydujesz się malować na szybie, możesz przygotować wydruki ikon, które dzieci podłożą pod szybę i w ten sposób ją odrysują.

Przebieg zajęć:

1. Zapytaj dzieci, jak ludzie się modlą. Czy można modlić się chodząc, śpiewając, czy można też – malując? Opowiedz czym jest ikona, jak się ją maluje, po co. Następnie poproś uczestników, aby pomogli ułożyć rozsypane ikony.

2. Teraz opowiedz dzieciom o symbolice kolorów:

- Złoto symbolizowało świętość, oddanie czci, nieśmiertelność, Bożą Chwałę.
- Purpura: władzę i bogactwo.
- Czerwień oznaczała życie, krew, piękno i czystość.

- Białą przedstawiano Boskość, czystość i niewinność.
- Niebieski oddawał niebo, ale też duchowość i mistycyzm.
- Zielony: życie, wieczną młodość, płodność, wewnętrzne bogactwo.
- Brąz był symbolem ziemi, materii, ubóstwa.

(za: Wikipedia)

Informacje o ikonach można znaleźć tutaj:

<https://prawoslawnaczasownia.wordpress.com/2012/08/09/kanon-ikony/#more-336>

3. Zaprosz dzieci do namalowania swojej ikony.

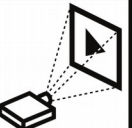

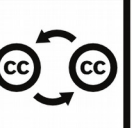

4. PODSUMOWANIE – MALOWANIE SZYLDU.

i. Szyld do muzeum

Na koniec gry lub cyklu warsztatów zaproponuj uczniom zaprojektowanie szyldu do Muzeum Łemków. Jakie informacje powinny się w nim znaleźć? Jakie symbole? Co wg dzieci jest najważniejsze w kulturze Łemków?

Przygotuj materiały z poprzednich zajęć: ikony, obrazki ze słowami, flagę.

Szyld powinien być duży, widoczny z daleka - możecie go namalować na prześcieradle.

 BY-NC-SA							
Ten utwór możesz za darmo:	kopiować	zmieniać i remiksować	rozpowszechniać	przedstawiać i wykonywać	nie możesz na nim zarabiać	musisz udostępnić go na tej samej licencji	i musisz oznaczyć autora oryginału

Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Na tych samych warunkach 3.0 Polska – Licencja ta pozwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz tak długo jak utwory zależne będą również obejmowane tą samą licencją. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/pl/>